

โครงการการจัดลำดับความสำคัญของผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ ปลอดภัยเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัด เขตเครือข่ายบริการ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี ๒๕๕๗

ภก.มะโนตร์ นาคะวัจนะ

เภสัชกรชำนาญการพิเศษ

หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สสจ.อุดรธานี

ระยะเวลาดำเนินการโครงการ

- ▶ 15 มีนาคม 2557 ถึง 31 ธันวาคม 2557

พื้นที่ดำเนินการโครงการ

- ▶ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำนวน 18 จังหวัด ยกเว้น
จ.ขอนแก่น และร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์

1. ค้นหาปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่อาจไม่ปลอดภัย ที่ต้องการการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างครบวงจรในระดับจังหวัด เขตเครือข่ายบริการ และระดับภาค โดยมีการประเมินเพื่อจัดลำดับความสำคัญผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัยในการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภค (Issue Prioritization)
2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ปลอดภัยอย่างเป็นระบบทั้งผู้บริโภค ผู้จำหน่าย ผู้ผลิต และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการแก้ปัญหาใหม่ๆตามบริบทของแต่ละจังหวัด, เขตเครือข่ายบริการสุขภาพ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งนำพาสู่ Best Practices ของการแก้ปัญหา

วัตถุประสงค์ (ต่อ)

3. เพื่อให้ทราบสถานการณ์ปัญหา หรือ Health Impact ของจังหวัด เขต
เครือข่ายบริการ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อเป็นเวทีพัฒนาเครื่องมือจัดลำดับความสำคัญ ของผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่
ปลอดภัยในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค (Issue Prioritization) และ
ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

กระบวนการและการจัดการ

การเตรียมการ

ปฏิบัติการเสนอ
ประเด็นปัญหาเพื่อ
คัดเลือก

การจัดลำดับสินค้า
ไม่ปลอดภัย

กระบวนการและการจัดการ

ขั้นตอนการเตรียมการ

- ร่วมประชุมวิชาการกับ คคส. โดยมี จนท.จาก คณะกรรมการอาหารและยา และรับนโยบายจาก เลขาธิการ อย.
- เขียนโครงการฯ เพื่อเสนอของบประมาณ คคส.
- ประชุมวิชาการและร่วมกันในระดับประเทศจัดทำคู่มือการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย
- นำเสนอผลการจัดทำคู่มือฯ กับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปรับและแก้ไขให้สามารถใช้ในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม
- นำเสนอโครงการฯ ต่อ คณะกรรมการของ คคส. ปรับปรุงจนได้รับการอนุมัติ

กระบวนการและการจัดการ (ต่อ)

ขั้นตอนปฏิบัติการ
เสนอประเด็นปัญหา
เพื่อคัดเลือก

- จัดประชุมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจาก 20 จังหวัด เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ เชิญชวนเข้าร่วมโครงการ ตอบรับจำนวน 18 จังหวัด ยกเว้น ขอนแก่น และร้อยเอ็ดดำเนินการแล้ว ปี 2556
- จัดประชุมวิชาการโดย คคส. เรื่องการใช้คู่มือฯ จังหวัดสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม และเข้าใจตรงกัน
- จังหวัดดำเนินการตามโครงการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ได้รับงบสนับสนุนจาก คคส. จังหวัดละ 20,000 บาท

กระบวนการและการจัดการ (ต่อ)

การจัดลำดับ
ความสำคัญของสินค้า
ไม่ปลอดภัย

- จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการดำเนินการตามโครงการ
- การคัดเลือกสินค้าที่ไม่ปลอดภัย
- การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาผลิตภัณฑ์ตามหลักการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย
- จัดประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงานของแต่ละจังหวัด ในระดับเขต และระดับภาคที่โรงแรมพรรณราย จ.อุดรธานี เมื่อ 22 พฤษภาคม 2557
- สรุปผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานส่ง คคส.

ผลการดำเนินโครงการ

5 อันดับสินค้าไม่ปลอดภัย ระดับเขตบริการสุขภาพ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปปัญหาเขตบริการสุขภาพเขต 7

ลำดับ	ปัญหา	คะแนน	ลำดับ
1	สารตกค้างในยาฆ่าแมลงในพืชผัก	17	1
2	สเตียรอยด์ในยาชุด ยาแผนโบราณ	9	2
3	เครื่องสำอางพบสารต้องห้าม	6	3
4	ฟอร์มาลีนในสับไบนาง	6	4
5	ผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนัก ประเภทยา ฉลากไม่ถูกต้อง	5	5

ผลการดำเนินโครงการ (ต่อ)

สรุปปัญหาเขตบริการสุขภาพเขต 8

ลำดับ	ปัญหา	คะแนน	ลำดับ
1	อาหารกลุ่มเสี่ยงปนเปื้อนฟอร์มาลีน	15	1
2	ผักผลไม้ปนเปื้อนยาฆ่าแมลง	14	2
3	น้ำมันทอดซ้ำที่ไม่ได้มาตรฐาน	11	3
4	เครื่องสำอางพบสารห้ามใช้	10	4
5	ยาปฏิชีวนะ ยาสเตียรอยด์ ยาชุด ในร้านชำ	9	5

ผลการดำเนินโครงการ (ต่อ)

สรุปปัญหาเขตบริการสุขภาพเขต 9

ลำดับ	ปัญหา	คะแนน	ลำดับ
1	ผัก ผลไม้ปนเปื้อนยาฆ่าแมลง	13	1
2	เครื่องสำอางพบสารห้ามใช้	9	2
3	ยาแผนโบราณพบสเตียรอยด์	6	3
4	อาหารสดพบสารปนเปื้อน	4	4
5	ยาอันตราย ยาชุดในร้านชำ	4	5

ผลการดำเนินโครงการ (ต่อ)

สรุปปัญหาเขตบริการสุขภาพเขต 10

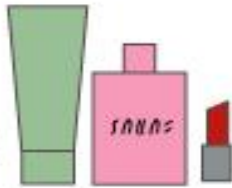
ลำดับ	ปัญหา	คะแนน	ลำดับ
1	ผักผลไม้ปนเปื้อนยาฆ่าแมลง	12	1
2	เครื่องสำอางพบสารห้ามใช้	9	2
3	ยาอันตรายในร้านชำ	8	3
4	ผลิตภัณฑ์อาหารโฆษณาเกินความเป็นจริง	8	4
5	อาหารปนเปื้อนฟอร์มาลีน	5	5

สรุปปัญหาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ผักผลไม้
ปนเปื้อนยาฆ่าแมลง

2. เครื่องสำอาง
พบสารต้องห้าม

3. อาหารปนเปื้อน
ฟอร์มาลีน

4. สเตียรอยด์ในยาแผนโบราณ
ยาชุด ยาอันตราย

5. ผลิตภัณฑ์สุขภาพ
โฆษณาเกินจริง

เขต 7	เขต8	เขต9	เขต10	รวม
17	14	13	12	56
6	10	9	9	34
6	15	5	0	26
9	7	3	6	25
3	8	6	8	25

บริบทและพัฒนาการ การดำเนินโครงการ

1. หน่วยงานหลักการดำเนินงาน คือ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข
2. ปัญหาของสินค้า หรือผลิตภัณฑ์สุขภาพเป็นผลมาจากการนำเสนอของกลุ่มงาน คบส.
3. การสืบค้นข้อมูลผู้ป่วย ยังไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากระบบการจัดการฐานข้อมูลด้านสุขภาพของประเทศไทยยังไม่สมบูรณ์ และครบถ้วน
4. ระบบรายงานอันตราย หรืออาการอันไม่พึงประสงค์จากการใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพ พบว่ามีการรายงานค่อนข้างน้อย
5. การระบุประเด็นปัญหาควรมีเครือข่ายที่ครอบคลุมทุกประเด็น
6. ไม่มีข้อมูลของบางสินค้าและผลิตภัณฑ์สุขภาพในระบบการสืบค้นข้อมูลทางวิชาการ
7. กระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการแสดงความคิดเห็นและแนวทางการแก้ไขปัญหา
ร่วมกัน
8. การจัดลำดับคะแนนความเสี่ยงอาจไม่สัมพันธ์กับคะแนนความเป็นไปได้ในการ
แก้ปัญหา

ข้อเสนอสู่การพัฒนางาน

1. พัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลปัญหาของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย
2. ควรมีการศึกษาวิจัย หรือให้เวลาในการเก็บข้อมูล
3. ควรจัดให้มีระบบการเฝ้าระวังและสื่อสารข้อมูลสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย ให้ประชาชนทราบและเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกขึ้น
4. จัดให้มีระบบที่สามารถกระตุ้น หรือตรวจสอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ภายใต้กรอบกฎหมายอย่างจริงจัง และเป็นธรรม
5. สนับสนุนองค์ความรู้ด้านสุขภาพแก่ผู้ประกอบการหรือผู้ขายให้สามารถคัดเลือกและเผยแพร่รายชื่อสถานที่ขายสินค้าที่ปลอดภัย
6. ควรจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค ให้สามารถเลือกบริโภคสินค้าและผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างเหมาะสม

ขอบคุณครับ

